ЯК МЕДІА ВИСВІТЛЮВАТИ ТЕМУ СНПК

*сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом

КЛЮЧОВІ ПРАВИЛА РОБОТИ З ТЕМОЮ СНПК

- **Запитайте дозвіл постраждалого/-ї щодо висвітлення злочину в медіапросторі**

- **Цінуйте особистість і гідність людини**
  Будуйте розмову з повагою й емпатією. Адаптуйте свій підхід, зважаючи на досвід постраждалих, ставте їхні стан та бажання у найвищий пріоритет.

- **Поважайте особисті кордони та вибір**
  Проводьте інтерв'ю з постраждалими лише за згоди. Людина має право припинити спілкування з вами в будь-який момент.

Будьте уважними при отриманні згоди
Постраждалі мають чітко розуміти мету вашої розмови. Поясніть деталі інтерв'ю та подальше використання свідчень.

Будьте відповідальними та доброчесними
Ставтеся до постраждалих із повагою та не використовуйте їх заради вищих рейтингів. Зібрана інформація має містити факти, а не інтерпретацію.

Створюйте користь або не робіть взагалі
Перед початком роботи чітко визначте її мету та всі ризики. У розмові постраждалі можуть згадувати людей і локації, які досі в окупації. Пам'ятайте, що висвітлення цих деталей може завдати шкоди як постраждалим, так і іншим людям.

Відповідальність за оприлюднення фактів, що мають лишатися нерозголошеними в умовах війни, лежатиме лише на вас.

ЯК ПРОВОДИТИ ІНТЕРВ'Ю З ПОСТРАЖДАЛИМИ ВІД СНПК

*поради від Global Investigative Journalism Network

1. **Виділіть достатньо часу.** Людям потрібно більше простору для спілкування про складні переживання.

2. **Запросіть психолога/-иню чи психотерапевта/-ку для підтримки постраждалого/-ї.** Або повідомте людину, що вона може прийти зі своїм/-єю фахівцем/-чинею, якщо його / її має.

3. **Розглядайте кожну історію як унікальну.** Тривалий досвід або підготовка в спілкуванні з постраждалими може створити ілюзію, що ви розумієтеся в ситуації ще до початку розмови. Та це пастка, що може шкодити взаємодії з героями.

4. **Враховуйте роль травми у спогадах.** Постраждалі можуть плутати послідовність подій і забувати деталі злочину. Неточності не означають, що вас обманюють. Людська пам'ять може витісняти травматичні спогади, щоб захистити психіку від руйнації. Це відбувається через усвідомлення та відчуття жаху, який може повернутися під час спогадів.

5. **Уникайте осуду й стигматизації.** Не коментуйте розповідь людини й контролюйте свої емоції.

6. **Структуруйте розмову по третинах.** Ставте найскладніші запитання всередині інтерв'ю. Це зменшить ризик ретравматизації людини в кінці розмови.

7. **Ставте прості й відкриті запитання.** Вони дають більше простору. Дайте людині змогу самій обрати деталі, які вона хоче згадувати.

ЯК НАПИСАТИ ІСТОРІЮ ЛЮДИНИ, ЩО ПОСТРАЖДАЛА ВІД СНПК

Не сексуалізуйте розповідь

Цей воєнний злочин — насамперед не про вчинення насильницьких дій щодо постраждалих, а злочин проти людяності. Уникайте описів, які можуть звести постраждалого/-у до об'єкта сексуального задоволення. Не деталізуйте зовнішність людини та дії сексуального характеру, які їй довелося зробити через брак вибору, неминучі складні обставини чи загрозу життю та здоров'ю.

Не акцентуйте на жорстокості

Надмірно велика кількість деталей може нашкодити постраждалим і змістити фокус уваги аудиторії від основної мети публікації.

Обирайте правильні меседжі

Ви маєте донести: «Того, що сталося, не повинно бути».

Використовуйте коректні терміни щодо постраждалих

- ✓ постраждалий/-а від СНПК
- ✓ людина, що зазнала СНПК

Обговоріть візуальну частину історії

Публікація фото може зашкодити подальшому відновленню та безпеці постраждалих. Попередьте, що після цього їх не вдасться видалити з мережі.

Якщо людина згодна оприлюднити фото, обговоріть їхню ідею. Уникайте зображення потерпілих як ізольованих та морально знищених. Донесіть, що ця людина — переможець/-ниця, а не переможена. Адже попри пережитий досвід, вона змогла вижити й далі робить кроки на шляху до свого відновлення.

Поясніть постраждалому/-ій, що він / вона може не називати своє справжнє ім'я. Якщо людина захоче зберегти анонімність:

- ✓ не робіть фото чи подумайте, як приховати особу на них
- ✓ подбайте, щоб у файлі не було метаданих, за якими можна визначити локацію

Подбайте про користь матеріалу

Якщо дозволяє формат, опублікуйте не лише історію героя/-їні, а й важливу інформацію для інших потерпілих та їхніх рідних.

Наприклад, розкажіть про

ПЛАТФОРМУ ДОПОМОГИ ВРЯТОВАНИМ

і поширте контакти допомоги постраждалим від СНПК.

ЯК СПІЛКУВАТИСЯ З ПОСТРАЖДАЛИМИ

*зокрема з людьми, що зазнали СНПК, насильства чи травми, перебувають у шоковому стані, повернулися з полону, були чи виїхали з окупації

Поради для профільних фахівців/-чинь і волонтерів/-ок

ПРЕДСТАВТЕСЯ

Представтеся, назвіть свою посаду та окресліть, чому ви тут перебуваєте. Якщо ви волонтер/-ка, зазначте про це.

ВСТАНОВІТЬ КОНТАКТ

Оцініть ситуацію та визначте, чи є в населеному пункті постраждалі, зокрема, від СНПК.

Дійте за принципом «**Спостерігай, слухай, направляй**».

ПРОЯВІТЬ ТУРБОТУ

Запитайте, чим ви можете допомогти.
За потреби запропонуйте воду та їжу.

КОНТРОЛЮЙТЕ РУХИ ТА ФІЗИЧНІ ДОТИКИ

Не робіть зайвих рухів. Подбайте про власний емоційний стан перш ніж надавати комусь допомогу.

Якщо вам потрібно оглянути постраждалу/-го, запитайте дозвіл. Якщо ситуація цього не вимагає — уникайте зайвих дотиків.

БУДЬТЕ ЕТИЧНИМИ ТА ЗБЕРІГАЙТЕ СПОКІЙ

Вислухайте постраждалу/-ого, якщо вона / він хоче поділитися своєю історією.

Використовуйте фрази, які підтверджують вашу присутність: «ага», «угу», «так», «це дуже важливо», «дякую, що поділилися» та інші.

НЕ БУДЬТЕ НАВ'ЯЗЛИВИМИ

Не запитуйте «**чому?**», якщо цього не вимагає специфіка вашої роботи.

ЗАПРОПОНУЙТЕ СКОНТАКТУВАТИ З РІДНИМИ

Забезпечте доступ до телефона, щоб людина могла сконтактувати з тими, кому довіряє (якщо це безпечно).

БУДЬТЕ ВІДПОВІДАЛЬНИМИ

Дійте в межах свого фаху. Не давайте обіцянок, які не зможете виконати.

Якщо не знаєте, як допомогти постраждалій/-ому, залучіть додаткових фахівців/-чинь.

ПРОДОВЖУЙТЕ НАВЧАТИСЯ

Регулярно нагадуйте собі алгоритми дій у кризових ситуаціях.

Постійно підвищуйте кваліфікацію, щоб надавати постраждалим якісну допомогу.
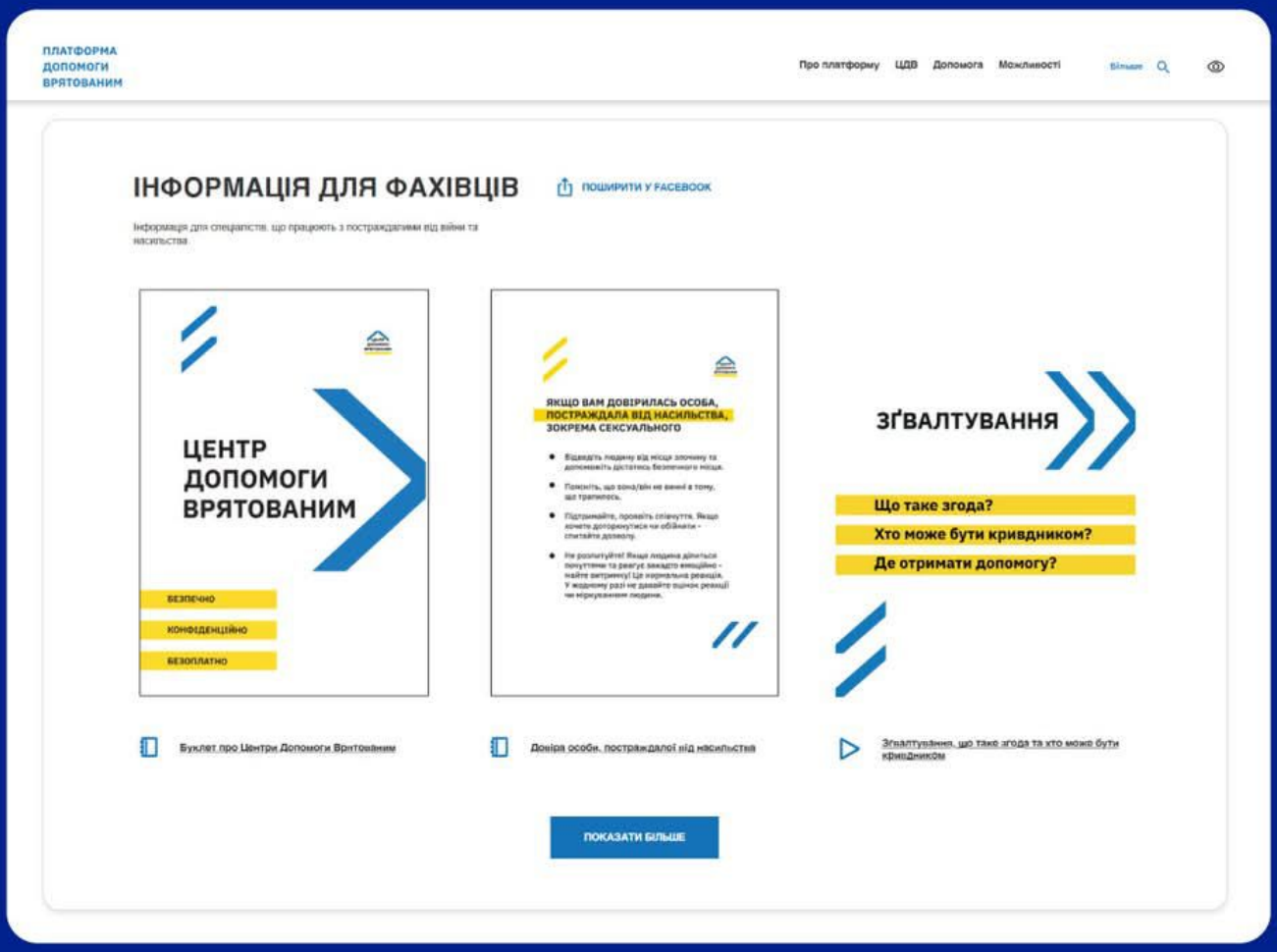
Більше корисної інформації — на Платформі допомоги врятованим у розділі «Інформація»